

Ласкаво просимо – velkommen

5-ugers-kuren:

Struktur har givet overskud til at lave pædagogik

Læs side 14

Pulsen:

En social øvebane

Læs side 20

Legetøj:

Skal være fantasiens værktøj

Læs side 26

Udgiver:

LFS, Landsforeningen for
Socialpædagoger
Rosenvængets Allé 16,
2100 København Ø
Telefon: 3544 4546
www.lfs.dk

Ansvarshavende redaktør:

Britt Petersen (formand)

Redaktion:

E-mail: lfsnyt@lfs.dk

Anna Louise Stevnhøj,
Daglig redaktør

Telefon: 4697 1662/ 3071 8947

Email: alst@foa.dk

Agnete Solvej Christiansen,
Journalist

Telefon: 4697 1663

Email: agch@foa.dk

Debatindlæg modtages på mail
lfsnyt@lfs.dk. Maksimal længde:
3000 anslag med mellemrum.

Forsideillustration:

Thomas Balle

Layout: Falk og musen

Grafisk produktion: Jørn Thom-
sen Elbo A/S, som er certificeret
efter følgende internationale stan-
darder: ISO 14001 miljøcertificering,
ISO 9001 kvalitetscertificering,
FSC-certificering og Svanemær-
ket. Trykt på miljørigtigt papir med
vegetabiliske farver.

Medieinfo og deadlines på:

lfs.dk/118

Oplag: 12.500 ISSN: 0903-1553
48. årgang

Næste nummer udkommer i
uge 26 2022.

Deadline 16. juni 2022.

Åbningstider:

Mandag, tirsdag, onsdag
og fredag 10.00-14.00
Torsdag 12.00-16.00
Telefon: 3544 4546

E-mail faglig afdeling: lfs@lfs.dk

E-mail: akasse@lfs.dk

ARTIKLER

- 3 **Leder: Mangel på uddannet arbejdskraft**
- 6 **Ласкаво просимо – velkommen**
- 8 **Det er en fordel for børnene fra Ukraine, at de indtil for nylig havde en normal hverdag**
- 10 **Anbragte unge har brug for hinanden**
- 12 **Medlemsportræt:** Det pædagogiske arbejde fik min rodløshed til at forsvinde
- 14 **Man kan ikke lave pædagogik, hvis man ikke har tillid til hinanden**
- 20 **Et sted for ligesindede**
- 25 **Kultur der dur for handicappede**
- 26 **Legetøj skal være redskab for fantasien**
- 30 **LFS-kalenderen**
- 32 **LFS-arrangement:** Inkluderende fællesskaber – mellem skole og fritid

6

“Man kan sige, at vi ikke kender vores opgave fuldt ud endnu - men vi skal nok løse den.”

20

MANGEL PÅ UDDANNET ARBEJDSKRAFT

Jeg havde i går fornøjelsen af at deltage i et temamøde med økonomiudvalget i København om temaet "rekruttering og fastholdelse", et emne, der optager os alle, og som er særligt relevant på de store velfærdsområder.

Til mødet var inviteret oplægsholdere fra KL, fra SOSU-Hovedstaden og fra Københavns Professionshøjskole.

Det, der slog mig, er, at vi alle kredser om de samme problemstillinger, og at vi faktisk har politikere i København, der tager problemerne ret alvorligt.

Vi ved at der er for få unge, der vælger pædagoguddannelsen, og med de små ungdomsårgange er konkurrencen fra alle de andre uddannelser i en hovedstad og stor studieby som København bare enormt stor. Så det er ikke umiddelbart et problem, der bare forsvinder af sig selv.

Vi ved, også fra SOSU-Hovedstaden, at de er nødt til at afvise flere unge, end de optager, på den pædagogiske assistentuddannelse, og det er jo tudetosset, når vi har brug for så mange kompetencer som muligt i det pædagogiske arbejde, og når vi ved, at en ret stor andel af dem, der tager den pædagogiske assistent uddannelse efterfølgende faktisk får mod på også at tage pædagoguddannelsen.

Derudover er vi nødt til at arbejde med både praktikvejledning og praktik – vi får alt for få, der er i praktik, til at ville være ansatte efter endt uddannelse.

Det er selvfølgelig svært i en travl hverdag at afse den nødvendige tid til praktikvejledning, men hvis ikke de pædagogiske arbejdspladser er "ordentlige" praktiksteder, så er pædagogmanglen så stor, at de studerende bare kan vælge og vrage andre arbejdspladser eller andre kommuner at arbejde i.

"Forudsætningen for motivation er, at man synes, at det, man laver, er spændende, og at man selv gerne vil vide noget mere, og at kollegaer og leder bakker op."

Det, vi kan gøre, er at sikre, at alle dem, vi allerede har ansat, og som vi kan motivere til uddannelse, rent faktisk også tilbydes uddannelse. Vi har både meritpædagoguddannelserne, og så har vi meritpædagogisk assistentuddannelsen. Og hvordan motiverer vi så til uddannelse?

Forudsætningen for motivation er, at man synes, at det, man laver, er spændende, og at man selv gerne vil vide noget mere, og at kollegaer og leder bakker op. Derfor har det stor betydning, at vi i arbejdsfællesskaberne sikrer, at alle er en ligeværdig del af arbejdsfællesskabet, at alle tages pænt imod, at vi tænker lidt mere langsigtet, og at vi dermed opfordrer til uddannelse, også selvom det kan være svært at undvære en kollega, mens denne går på uddannelse.

OG så er jeg jo ikke blind for, at løn, respekt om faget, boligpriser i hovedstaden og så videre alt sammen også har indflydelse. Men hvis vi gør, hvad vi kan, politikerne gør, hvad de kan, og vi sammen sætter fokus på, at ingen af os kan løse det alene, så når vi i hvert tilfælde et stykke af vejen.

Britt Petersen,
formand for LFS

JACOB ER VELFÆRDSTALENT 2022

”Det føles da helt vildt, at jeg bliver anerkendt for noget, som jeg oplever helt naturligt - jeg passer jo bare mit arbejde,” sagde Jacob Vase Mikkelsen, da han blev overrasket på jobbet med blomster og gaver og hyldet, fordi han er udvalgt som et af de i alt 100 talenter, som PenSam og FOA kårer til Velfærdens Talent 100 2022.

Jacob Vase Mikkelsen er pædagog ved fritidsinstitutionen ved Vesterbro Ny Skole, og det er hans leder Henrik Schroeder Nielsen, der har indstillet ham til prisen. Indstillingen lyder blandt andet:

”Jacob er en virkelig dygtig pædagog, og han brænder for børn og forældre, og han er hele tiden på udkik efter,

hvordan vi gør en positiv forskel (...) Jeg vil derfor indstille Jacob som et stort ledertalent, og vil i den forbindelse også nævne Jacobs menneskelige kvaliteter. Jacob er en meget åben og ligefrem person, der tydeligt præciserer egne holdninger og strategier i forhold til, hvordan vi sammen skaber den bedste hverdag for børnene. Jacob er en holdspiller, han forsøger at spille alle gode, og han er en god lytter og dialogpartner.”

Det var Mads Alslev Jürgensen fra FOA og FTR Vibeke Jensen fra LFS, der havde fornøjelsen af at overraske Jacob, der nu er inviteret til fejring på Christiansborg den 16. maj.

”Kommissionens anbefalinger efterlader ingen tvivl; vi er nødt til at gribe ind overfor folkepensionsalderens himmelflugt.”

Citat Lizette Risgaard, formand for FH, på baggrund af konklusionerne fra Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning.

FORSTÅ FØLELSER HOS UDSATTE BØRN

Psykologen Janne Østergaard Hagelquist har skrevet en ny udgave af bogen 'Mentalisering i mødet med udsatte børn', som på en let tilgængelig og rørende måde beskriver, hvordan børn udvikler sig og lærer at mentalisere i samspil med de voksne i deres liv. Bogen har

særligt fokus på udsatte børn, men kan med fordel læses af alle professionelle omkring børn. Bogen gennemgår, hvad det betyder for børns udvikling, når de udsættes for omsorgssvigt og traumer og viser, hvordan man på baggrund af denne viden om udvikling kan møde omsorgssvigtede og traumatiserede børn og unge mentaliserende. Bogen er praksisnær og beskriver også, hvordan man kan anvende den nyeste viden om mentalisering og traumer i behandlingen af disse børn. En lang række bevægende casehistorier leder læseren gennem det teoretiske stof. Bogen er udkommet på Hans Reitzels Forlag og har en vejledende udsalgspris på kr. 350.

PAU INDE I VARMEN

Ledigheden for pædagogiske assistenter er faldet dramatisk i takt med den stigende pædagogmangel. I 2021 var der i hele Danmark 404 ledige, hvilket svarer til 3,9 procent. I 2017 var der 1235 ledige pædagogiske assistenter. Det svarer til et fald i ledigheden på 67 procent på fem år.

Kilde: FOAs nøgletal

DETOX DIN HJERNE OM MYTER OM SUNDHED

Madmyter, biohacking, ketokure, fede forhold og #slutmedforbudt. Ernærings eksperterne Morten Elsøe og Anne Gaardmand kommer hele vejen rundt i podcastserien "Detox din hjerne", der ifølge skaberne har som formål at udrense dit sind for usunde

usandheder om sundhed. Afsnit syv handler om, hvordan man giver børn et sundt forhold til mad – og hvordan man skaber en glad måltidskultur.

Alle episoderne kan høres via iTunes eller Podcast-appen, og de kan streames via SoundCloud.

Ласкаво просимо

Børnehuset Legeland siger i øjeblikket nærmest dagligt velkommen til nye ukrainske børn og deres familier. Institutionen har på rekordtid etableret plads til en stor del af de børn, der er ankommet til København. Forløbet har på et punkt overrasket den pædagogiske leder: Han har haft overmåde nemt ved at skaffe pædagogiske medarbejdere.

Kommunikationen i den nyindrettede familieafdeling i Legeland foregår i disse dage på ukrainsk, engelsk og dansk.

13 flygtningebørn fra Ukraine er allerede indskrevet, og der er plads til i alt 48 på de nye stuer, der er aldersintegrerede, så søskendepar ikke skal skilles ad.

Legeland, som er placeret i Valby, er blevet modtageinstitution, fordi der er ledig kapacitet i det helt nye børnehus, der åbnede de første stuer for vuggestuebørn i januar 2022.

”Der har været massiv efterspørgsel på vuggestuepladser i området, så det er blevet prioriteret, at vi åbnede de grupper først, og så var planen, at børnehavegrupperne skulle følge efter. Derfor kunne der umiddelbart skaffes plads til tre grupper,” fortæller Rasmus Schæffer Bentsen, som er pædagogisk leder.

Ansøgningerne vältede ind

Rasmus Schæffer Bentsen brugte de sidste måneder af 2021 på at få købt inventar og legetøj til den spritnye institution og på at få ansat personale.

Mellem 40 og 50 pædagoger søgte stillingerne i modtagerafdelingen i Børnehuset Legeland, fortæller pædagogisk leder Rasmus Schæffer Bentsen.

– velkommen

”Rekrutteringen var naturligvis den største udfordring, og det var noget, jeg lagde mange kræfter i. Jeg kom heldigvis også næsten i mål med to pædagoger og en medhjælper på hver stue – alle på 37 timer,” fortæller Rasmus Schæffer Bentsen.

Da han fik at vide, at Legeland skulle være modtageinstitution, var personalsituationen da også noget af det, der fyldte. Men det viste sig, at eventuelle bekymringer var helt ubegrundede.

”Der var massiv opmærksomhed rettet mod stillingsopslagene, og jeg fik uventet mange henvendelser. Der var mellem 40 og 50 ansøgere til pædagogstillingerne og 160 til 170 ansøgere til medhjælperstillingerne,” fortæller Rasmus Schæffer Bentsen.

Ukrainere i Danmark

Ingen kender det helt konkrete antal ukrainere, der pt. opholder sig i Danmark, da de som borgere i Schengenområdet kan opholde sig i Danmark i tre måneder – fx som gæster hos familie eller venner.

En gruppe ukrainere har dog valgt at søge opholdstilladelse. Per 8. maj er der registreret 13.334 opholdstilladelser, som er meddelt efter særloven om personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Børne- og Ungdomsforvaltningen i København oplyser, at der per 1. maj var visiteret 283 ukrainske flytningebørn til Københavns Kommune. Heraf 60 børn i alderen 0-5 år og 223 børn i alderen 6-17 år.

42 børn var per 1. maj begyndt i modtagerklasser for ukrainske børn, mens 19 børn var startet i dagtilbud.

Tilbage til pædagogfaget

Mange af ansøgerne var motiveret af et ønske om at gøre en forskel for sårbare børn og familier. Men der var også en anden tendens, Rasmus Schæffer Bentsen oplevede som interessant.

”Jeg har faktisk haft en del ansøgere, som egentlig havde forladt faget, og som beskæftigede sig med noget helt andet end pædagogik, men som fandt netop denne opgave så interessant, at de gerne ville tage en periode mere. Det kom også bag på mig, at det ikke blev oplevet som en ulempe, at der er tale om tidsbegrænsede stillinger. Tvært om har en del ansøgere tilvalgt de tidsbegrænsede stillinger aktivt, når de fik valget,” fortæller Rasmus Schæffer Bentsen.

Det er lykkede institutionen at få ansat tre pædagogiske medarbejdere, der taler russisk og/eller ukrainsk.

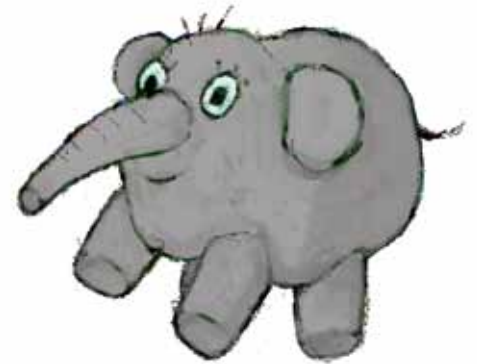
”Det er selvfølgelig en stor force, at vi har medarbejdere, der kan tolke. Men vi bruger også i udbredt grad google translate,” fortæller Rasmus Schæffer Bentsen.

Børnene leger og relaterer

Legeland har stærkt opfordret de ukrainske forældre til at lave blide indkøringer, hvor de også selv tilbringer tid i institutionen.

”Der er tale om en gruppe mennesker, der er meget ivrige efter at komme ud og bidrage til samfundet, og de lægger vægt på, at deres børn skal modtage læring. Vores rolle er at tale barnets behov op og understrege, hvor vigtigt det er, at barnet får en tryk start, og at forældrene også selv lærer os godt at kende. Vores indtryk er, at danske dagtilbud adskiller sig meget fra ukrainske, som har et mere institutionaliseret præg. Og så er der en del af børnene, som kommer fra landområder, og som ikke tidligere er blevet passet af andre end familiemedlemmer,” siger Rasmus Schæffer Bentsen.

Den umiddelbare oplevelse af den

nye børnegruppe er, at børnene hurtigt tilpasser sig. De glæder sig synligt over adgangen til legefaciliteter og legetøj, de leger, og de vil gerne de pædagogiske medarbejdere.

Vi skal klædes på

”Vi har både familier, der nåede at flygte, før urolighederne i Ukraine blev meget voldsomme, og så har vi familier, der er kommet afsted over hals og hoved, mens der var kamphandlinger. Men vi er helt bevidste om, at vi skal klædes på i forhold til gruppen og de oplevelser, de har med i bagagen,” siger Rasmus Schæffer Bentsen, der derfor er gået i dialog med Red Barnet, Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp for at skaffe viden om de eventuelle pædagogiske udfordringer. Han har desuden aftalt med kommunens tværfaglige supportteam, at de skal stille supervision til rådighed for medarbejderne.

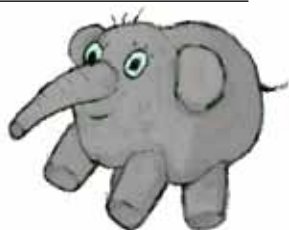
”Vi har jo sådan set kun eksisteret i 11 minutter, så man kan sige, at vi bygger broen, mens vi går på den. Vi holder løbende statusmøder, hvor vi taler indgående om, hvad vi gør, og hvordan det går, og så må vi afvente og se, hvordan behovene kommer til at udfolde sig. Så man kan sige, at vi ikke kender vores opgave fuldt ud endnu - men vi skal nok løse den.” ●

Det er en fordel for børn Ukraine, at de indtil for en normal hverdag

Om forskeren

Nina Thorup Dalgaard har særlig viden om flygtningeområdet. Hun har skrevet ph.d., der handlede om traumatiserede flygtninge med PTSD og har været ansat som psykolog i Røde Kors Asyl og ansat i en forskerstilling hos DIGNITY, Dansk Institut mod Tortur. I dag er især sårbare børn og unge hendes fokusområde i hendes arbejde som forsker hos VIVE.

Hvilken pædagogisk opgave ligger der i at modtage børn i daginstitution, som er flygtet fra Ukraine – og er det den samme opgave som at modtage børn eksempelvis fra Syrien? LFS Nyt har spurgt Nine Thorup Dalgaard, psykolog og seniorforsker ved VIVE.

Hvad er det for en opgave, der ligger i at modtage børn fra Ukraine?
"Det er et kæmpe arbejde både for det enkelte barn og den enkelte familie at skulle omstille sig til et liv i Danmark og at skulle leve med den enorme usikkerhed og uvished om, hvad fremtiden bringer. På samme måde er det jo et stort arbejde for det professionelle netværk at støtte barnet og familien igennem hele denne opstilling. Både rent praktisk men også psykisk."

Er der noget ved børnene fra Ukraines situation, der adskiller sig, eller er det grundlæggende den samme opgave?

"Det er grundlæggende den samme opgave. Det er for de ukrainske børn, lige som det var for de syriske børn, en klar fordel, at de kommer fra en baggrund, hvor der indtil for nyligt var en normal hverdag. Det er en stor fordel for det enkelte barn og for familien, at de ukrainske flygtninge i modsætning til flygtninge fra eksempelvis Syrien ikke har udsigt til at skulle opholde sig i lang tid på asylcentre. Jeg tror også, at det kan vise sig at få en positiv betydning, at der i den danske befolkning og den politiske kurs er en mere positiv holdning i forhold til flygtninge fra Ukraine."

Hvad ved man fra forskningen om, hvad en positiv tilgang betyder for børnene?

"Edith Montgomery skrev ph.d. i 90'erne om en gruppe flygtningebørn, som ankom til Sandholmløjren. Da hun ni år senere lavede en opfølgende undersøgelse, kunne hun se, at de flygtningebørn, som rapporterede at de havde været udsat for diskrimination og stigma, også var dem, der havde det psykisk dårligst. Så hvis de ukrainske børn generelt kommer til at opleve færre af disse oplevelser, kan man forestille sig, at det vil have en positiv indvirkning på deres psykiske velbefindende" ●

ene fra nyligt havde

STROF

STROF modellen hjælper med at strukturere det pædagogiske arbejde, når man arbejder med børn med flygtningebaggrund, og disse børn skal hjælpes til at finde tryk og udvikling. Modellen bliver eksempelvis brugt i Røde Kors interne dagtilbud og kan tjene som inspiration, hvis man har børn i institutionen, som har det svært.

S – Struktur. Børn, der har oplevet, krig, flugt, kaos og enorme omvæltninger, har et særligt behov for struktur og forudsigelighed, så rutiner og forudsigelighed for barnet vægtes højt.

T – Tale og tid. Børn, der har oplevet traumer, har ikke nødvendigvis behov for terapi, men de har et behov for at bearbejde de oplevelser, som de har haft. Pædagogisk er der behov for lyttende, nærværende og empatiske voksne, som kan give de børn, der har behov for det, en mulighed for at tale om det, de har oplevet.

R – Ritualer. Ofte kan ritualer/fast struktur hjælpe på børnenes oplevelse af det kaos og den utryk, som selve det at være flygtning, skaber.

O – Organiseret leg. Børn, der har oplevet krig og traumatiske hændelse under krig eller flugt, kan være blevet sat tilbage eller være gået i stå i deres udvikling, og de kan derfor have stor glæde af voksen-styrede aktiviteter og lege, hvor man pædagogisk søger at genlære barnet at være et barn/at lege.

F – Forældresamarbejde.

Støt forældrene i at genvinde og genopbygge forældrerollen ved at skabe et godt forældresamarbejde.

Kilde: Psykolog Nina Thorup Dalgaard, seniorforsker Vive.

Erfaring med børn og krig

Afghanistan, Eritrea, Syrien, Bosnien-Hercegovina. Disse lande er blot nogle af eksemplerne på, at Danmark har erfaring med at modtage børn, der flygter fra krig.

43.443 mennesker med syrisk baggrund kom fra 2015 til 2020 til Danmark. Heraf var 6.300 børn mellem 0-5 år. Daginstitutionerne og dagplejen modtog 4.966 af disse børn til indskrivning, fra krigen eskalerede i 2015 frem til 2020.

Da krigen på Balkan brød ud i starten af 90'erne, kom 4.207 børn mellem 0-6 år til Danmark fra det tidligere Jugoslavien.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriet

ANBRAGTE UNGE HAR

Unge københavnere der er anbragt uden for hjemmet, får en ny mulighed for fællesskab og oplevelser, når De 4 årstider sammen med familieplejen København udvider med et nyt gruppetilbud.

På Vesterbro i København slår De 4 årstider dørene op til et nyt tilbud for unge, som er eller har været anbragt. Ida Secher Houengaard (tv.) og Nadja Kaa er hhv. konstitueret leder og socialpædagog.

Anbragte unge står i en anden livssituation end deres jævnaldrende. De kan derfor have gavn af at kunne spejle sig og danne netværk med ligesindede, siger socialpædagog Nadja Kaa, som står for et nyt gruppeforløb for anbragte unge i Københavns Kommune.

“Vores erfaring er, at det betyder rigtigt meget, at man kan mødes med andre, som genkender de udfordringer man har, og de følelser de er forbundet med,” siger Nadja Kaa.

Tilbuddet går ud på, at de anbragte unge mødes en lørdag en gang om måneden, hvor de sammen med socialfaglige medarbejdere skaber positive fællesskaber, som blandt andet vil byde på ture og overnatninger.

Et fremtidsrettet initiativ

Ida Secher Houengaard er konstitueret leder af “De Unges Hus”. Hun siger, at initiativet, foruden ideen om at skabe positive fællesskaber, også har nogle meget konkrete formål indbygget:

“Formålet er også at forebygge anbringsesskift og sørge for, at der er nogen til at gribe de unge, hvis de oplever konflikter eller problemer i deres hverdag.”

Hun påpeger, at projektet først og fremmest skal give de unge noget selvværd, som de kan bruge fremadrettet i livet.

“Gruppetilbuddet vil være et fællesskab, hvor man kan vende det, der er svært og de oplevelser, hvor man føler sig anderledes. Det kan være et trykt øverum til at være en del af andre fællesskaber. For eksempel et uddannelsesfællesskab, eget netværk og i lokalsamfundet. Ligesom forløbet både tilbyder personlig udvikling og tro på egne muligheder for fremtiden,” siger hun.

BRUG FOR HINANDEN

Skabe en positiv fortælling

Ifølge både Nadja Kaa og Ida Secher Houengaard arbejder de pædagog-faglige medarbejdere narrativt med at forbedre de unges historie om sig selv.

“Når en ung kommer ind her, vil de ofte have en rygsæk fuld af fortællinger, og det er typisk fortællinger, der kan påvirke den måde, de oplever sig selv i et fællesskab,” siger Nadja Kaa.

Ida Secher Houengaard uddyber:

“Vi lytter meget opmærksomt på, hvad det er for en fortælling den enkelte unge kommer med. Hvad er på spil her, og hvad kan vi sætte ind med for at udbygge den unges oplevelse af muligheder i deres liv. Vi oplever ofte, at den unges fortælling ændrer sig i takt med oplevelsen af, at her bliver de hørt.”

“Det er et vilkår for alle mennesker, at vi kan have det megagodt i én ramme og blive usikre i andre rammer. Derfor er vi optagede af at designe rammer, hvor de unge kan få øje på sider af sig selv, hvor de mærker deres værd for fællesskabet, og hvor de kan få erfaringer med, at deres stemme er vigtig og gælder”

De 4 Årstider

Et tilbud om at være en del af et fællesskab og et forløb der bliver bygget op omkring oplevelsesorienterede aktiviteter. Formålet med tilbuddet er, at de unge kan indtage nye positioner og opdage nye og mere nuancerede sider af sig selv.

Der vil være løbende optag, tilbuddet er gratis og baseret på frivillighed.

Hvis man kender en ung, som det er relevant for, kan man kontakte socialpædagog Nadja Kaa på GG3k@kk.dk eller på tlf.nr: 2687 3004.

Gruppeforløbet er skabt i samarbejde med familieplejen København. Forløbet hører under ”De Unge Hus”.

Det nye gruppeforløb, som bærer navnet De 4 årstider, skal give en ny kontekst at være ung i, og det er ifølge Ida Secher Houengaard afgørende for at udbygge de unges selvbillede. Derfor læser personalet for eksempel heller ikke journaler.

“Det er et vilkår for alle mennesker, at vi kan have det megagodt i en ramme og blive usikre i andre rammer. Derfor er vi optagede af at designe rammer, hvor de unge kan få øje på nye sider af sig selv. Det er vigtigt, de mærker deres værd for fællesskabet, og at de kan få erfaringer med, at deres stemme er vigtig og gælder,” siger hun.

Plads til flere

I gruppetilbuddet er de unge derfor med

til at bestemme, hvad der skal foregå. Og de bliver opfordret til at tage initiativ og ansvar.

“Vi er meget opmærksomme på ressourcerne, som de unge har og, at vi ikke skal tage nogle ressourcer fra dem ved at hjælpe dem for meget. Derfor er det også helt naturligt, at det er de unge, der bestiller kajaker, hvis det er det, vi skal,” siger Ida Secher Houengaard.

Gruppeforløbet er i gang, men der er løbende optag.

“Skulle man kende et barn eller ungt menneske, som dette initiativ vil gavne, er man meget velkommen til at kontakte os,” siger Nadja Kaa. ●

De Unge Hus

Tilbyder støtte og hjælp til særligt sårbare unge i aldersgruppen 12-23 år, som er eller har været anbragt udenfor hjemmet. Huset ligger på Vesterbro i København.

Her tilbydes blandt andet individuel rådgivning, mentorforløb og telefonisk rådgivning for sårbare unge.

LFS har knap 12.000 medlemmer, som alle arbejder med pædagogik i den ene eller anden form. Du kan i denne serie møde en række LFS'ere og læse om, hvordan de havnede i netop deres job.

MED LEMS POR TRÆT

Har du en kollega, som du synes, vi skal portrættere, eller har du selv en historie at fortælle, så kontakt redaktionen på lfscopy@lfs.dk.

DET PÆDAG MIN RODLØS

"Jeg er vokset op i Vestjylland, og det har nok kendetegnet min ungdom, at jeg ikke har taget den lige vej. Som ung følte jeg ikke, at jeg hørte til. Jeg havde en følelse af at være rodløs. Jeg har været i gang med flere forskellige uddannelser og haft skiftende småjobs. Mit første job på det pædagogiske område var et job som medhjælper på et bosted for personer med autisme, efter jeg var droppet ud af endnu en uddannelse."

"Mødet med det pædagogiske arbejde på specialområdet blev et slags vendepunkt for mig. I stedet for at være i gang med en abstrakt uddannelse oplevede jeg, at jeg kunne gøre direkte forskel i andre menneskers liv. Det bliver meget fint og intimt, når man skal yde (døgn-)støtte til mennesker med kognitive funktionsnedsættelser i eget hjem. Alle facaderne bliver lynhurtigt skrælet af, og mennesket kan fremstå meget sårbart og meget afhængig af relationen. Derfor stiller det ekstra store krav til ens etik, men det er også ekstra belønnende, når noget lykkes i samarbejdet.

"Da jeg som barn gik på fritidshjem, havde jeg en pædagog, der hed Aksel. Ham tænker jeg i dag på som min pædagogrollemodel. Han var simpelthen så god. Jeg ved ikke, om det var fordi, det var en anden tid, og om man bare kunne mere dengang. Aksel byggede en båd sammen med børnene, som vi tog ud at sejle i, når vi tog på koloni. Alt muligt kunne lade sig gøre dengang. Jeg kan ikke bygge en båd, men min tidligere pædagog Aksel lærte mig det vigtige i altid at lytte og tage det, som andre siger, alvorligt.

"Det var nok en tilfældighed, at jeg selv endte på handicapområdet. Jeg har arbejdet på et bosted for psykisk udviklingshæmmede i al den tid, jeg har været pædagog. I mit første job inden for området levede borgerne, som jeg arbejdede med, et meget skærmet liv, men havde også brug for det. Her var vi så heldige at få supervision af psykolog Bo Hejlskov Elvén, og jeg opdagede, hvordan vi med et kritisk blik hele vejen rundt om beboerne og med velovervejede, men relativt simple tiltag kunne gøre en kæmpe forskel i deres liv. At kunne handle ens og metodisk, men samtidig turde være kritisk og stille spørgsmål, stiller store krav til både faglighed og samarbejde i medarbejdergruppen."

"På min nuværende arbejdsplads er jeg så heldig, at det professionelle samarbejde eksplicit vægtes ligesom det fag-faglige. Vi er på årlige temadage omkring samarbejdskulturen, ligesom alle faste medarbejdere bliver tilbudt erts-certificeret efterud-

OGISKE ARBEJDE FIK HED TIL AT FORSVINDE

dannelse i neuropædagogik. Det, at samarbejdet med kollegaerne vægtes så højt, giver mig stor tilfredshed i arbejdet.

”**Det kræver** en stor portion tålmodighed at arbejde på mit område, og man skal kunne rumme mennesker, som har det svært. Omvendt er det helt fantastisk, når noget så lykkes for de her mennesker. For nyligt mistede en vores beboere sin kæreste. Det var hun rigtig ked af, for hun savnede ham, men samtidig savnede hun også bare det at have en ven, ligesom hun savnede at have netværk uden for bostedet. Så jeg begyndte at ringe rundt, og nu virker det til, at vi har fundet en ven til hende. Jeg kunne mærke, hvor glad det gjorde hende. Sådanne nogle oplevelser gør det værd at gå på arbejde for mig.”

” **Beboerne**, som jeg arbejder med, har ofte svært ved give udtryk for, hvad det er, de gerne vil. Det kan for eksempel være, at de mangler sprog. Derfor er det vigtigt, at man har tålmodighed til at finde ud af, hvad det er, de egentlig gerne vil. Arbejdet på handicapområdet kræver udover tålmodighed også gode kommunikationsevner, for det er vigtigt, at man kan tyde de tegn, som de fleste trods alt giver. Man skal også være opmærksom på, hvordan man selv kommunikerer og interagerer.”

”**Jeg kunne godt** ønske, at vi havde mere tid med beboerne, og at vi kunne gøre flere ting. Personer med handicap i Danmark har nogle helt ukrænkelige rettigheder, og jeg synes, det er fantastisk at hjælpe borgere til at opnå selvbestemmelse. I store træk synes jeg, at jeg har gode betingelser for at gøre mit arbejde. Desværre er der netop nu en ny sparerunde på handicapområdet i Københavns Kommune. Vi ved dog af erfaring, at det går op og ned, og at det, der tages det ene år, ofte kommer igen det andet. Det vigtigste er en stabil og tryk medarbejdergruppe, der støtter hinanden. Derfor trives jeg så godt i arbejdet på Bostedet Ny Ellebjerg.”

Hvem: Palle Minddal

Alder: 42 år

Arbejde: Pædagog på Bostedet Ny Ellebjerg

Bonusinfo: Er vokset op i Holstebro. Bor nu på Nørrebro med sine børn på otte og fem. Han har tidligere været cykelbud og kan stadig rigtig godt lide at cykle og rode med gamle cykler. Om sommeren bruger han tid i sin kolonihave.

MAN KAN IKKE LAVE HVIS MAN IKKE HAR

Nadia Khan:

"Når man kommer om morgenen, forholder man sig til hele huset i stedet for bare ens egen stue. Sådan var det ikke før. Vi har et bedre sammenhold, hvor vi bakker hinanden op."

Sandra Jahnsen:

"Det, at man er sikker på, hvad man skal, og hvilken rolle man har, gør det meget mere trygt at gå på arbejde."

Camilla Amalie Mathiesen:

"Før var der tendens til, at der var snak i krogene, og at man var sin egen stue nærmest. Jeg er blevet meget gladere for at komme på arbejde."

Peter Beliath:

"Struktur gør det nemmere at skabe en børnekultur, hvor faglighed kan udfolde sig."

PÆDAGOGIK, TILLID TIL HINANDEN

Marie-Louise Arpe Munksgaard:

"Eva har været meget tæt på ledelsesmæssigt. Struktur gør det ikke alene. Det kræver også en nærværende leder, der støtter og bakker op."

Katrine Kloster:

"Der er blevet opbygget en tillid, der gør, at medarbejderne sætter ord på faglige udfordringer - også når disse udfordringer er svære og potentielt kan åbne op for en faglig usikkerhed."

Katrine Samson Olsen:

"Når man er fordyber, kan man være sikker på, at man ikke bliver forstyrret af et barn, der skal tisse, for det tager flyveren. Det gør det sjovere at gå på arbejde."

Eva Mikkelsen:

"Det har været altafgørende, at alle var inddraget. For det giver ejerskab, når man selv har været med til at beslutte."

Dårlige tilsynsrapporter og skiftende ledelse prægede den integrerede institution Jacob Holms Minde, som var på pædagogisk handleplan i seks år. Det ændrede sig, da medarbejdergruppen sammen med en nyansat leder endevendte institutionens rutiner og strukturer og aftalte nye rollefordelinger for hverdagen. En kædereaktion blev sat i gang, hvor medarbejderne blev mere trygge og begyndte at sætte ord på den pædagogiske faglighed.

Jacob Holms Minde var en institution med en ustabil faglighed. Institutionen levede i virkeligheden et lidt splittet liv, hvor stuerne hver især havde deres egen måde at gøre tingene på, og hvor der ikke var et fælles værdigrundlag.

Det fortæller Heidi Karina Stephensen, som er pædagogisk konsulent, og som har fulgt Jacob Holms Minde gennem seks år.

”Det har ikke været en daginstitution, hvor børnene led overlast. Men institutionen har været udfordret på grund af ledelsesskift og en sammenlægning. Det gjorde, at fagligheden blev for svag. Der var vigtige opgaver som TOPI og sprogkurser, der ikke blev foretaget, fordi der manglende struktur og retning,” siger hun.

Tid til at øve sig

Der var planlagt en intensiv indsats i forhold til Jacob Holms Minde i begyndelsen af 2020. Men coronaepidemien ramte institutionen hårdt, og det var først i foråret 2021, det blev muligt at gå i gang. Jacob Holms Minde blev den første institution, som kom til at afprøve den 5-ugers-kur, som er udviklet i et samarbejde mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og LFS.

Forsinkelsen betød til gengæld, at Eva Mikkelsen, der blev ansat som ny pædagogisk leder i 2021, kunne nå at deltage i processen. Og det har været en stærkt medvirkende årsag til, at projektet er lykkedes, understreger medarbejderne.

Nadia Khan, som er pædagog, peger på den tryghed, det har givet, at Eva Mikkelsen har været med hele vejen:

”Vi oplever, at hun har vores ryg, og at vi arbejder i samme retning. Eva har hele tiden signaleret, at vi har tid til at øve os. Det giver mig en tryghed, at man kalder det at øve sig, for det giver plads til at lære af de fejl, som man laver. Der bliver på den måde skabt et legitimt rum for refleksion, som er uden angst,” siger Nadia Khan.

Mandat til indflydelse

Grundtanken i 5-ugers-kuren er, at forandringerne skal være medarbejderdrevne.

Eva Mikkelsen, som er pædagogisk leder, fortæller, at hun sammen med

”Eva har hele tiden signaleret, at vi har tid til at øve os. Det giver mig en tryghed.”

klyngeleder Charlotte Mauritzen havde rigtig mange overvejelser om, hvordan alle kom til at føle sig inddraget.

”Det var vigtigt, at alle følte, at de fik ejerskab til en ny struktur og et fælles mål,” siger Eva Mikkelsen. Løsningen blev, at der blev nedsat arbejdsgrupper omkring de temaer, der skulle arbejdes med. Der var repræsentanter fra alle stuer i grupperne, og de fik mandat til at træffe beslutninger.

Eva Mikkelsen har oplevet det som en balance at skulle afgive ansvar – og på den anden side holde hånden under processen, så alle kunne føle sig trygge.

”Jeg har forsøgt at løse det ved at være så tilgængelig som overhovedet muligt. Jeg forsøger for eksempel at deltage i så mange stuemøder, jeg kan, så medarbejderne oplever, at jeg er nærværende.”

Netop dette har betydet meget for medarbejder Sandra Jahnsen:

”Evas dør står altid åben. Jeg tror, det har betydet meget for os alle sammen i den her periode,” siger Sandra Jahnsen.

Hvem skifter bleen

I dag kender alle medarbejdere deres roller og opgaver i løbet af dagen. Det har givet meget mere ro, mener Katrine Samson Olsen:

”Vi ved, hvem der kan fordybe sig med børnene, mens en anden klarer det praktiske. Det gør det hele meget mere overskueligt, og vi kan mærke på børnene, at de også har fået mere ro.”

Marie-Louise Arpe Munksgaard er enig, og tilføjer, at den aftalte struktur desuden gør det meget nemmere at få italesat de opgaver, der skal løses.

”Vi forholder os mere til rollerne og strukturen. Vi er blevet bedre til at spille hinanden gode,” siger Marie-Louise Arpe Munksgaard, der også glæder sig over, at kommunikationsvejene er blevet mere tydelige.

”I dag bruger vi kanalerne korrekt, som de skal bruges. Det giver mere mening for medarbejderne nu, hvorfor der for eksempel er en TRIO, og hvad deres arbejdsopgaver er i et samarbejde med ledelsen. Vi ved nu, hvor vi skal tage de forskellige ting op. Det forebygger, at pro-

Hvad er 5-ugers-kuren

5-ugers-kuren, også kaldet strukturkuren, er udviklet i et samarbejde mellem LFS og Børne- og Ungdomsforvaltningen, BUF.

Formålet er at lave en straks-indsats over for institutioner, hvor fagligheden, arbejdsmiljøet eller begge dele halter.

Midlet er at involvere hele medarbejdergruppen i en proces, hvor man helt lavpraktisk gennemgår hverdagens strukturer, rutiner og roller.

- Hvordan lægges arbejdsplanerne, og sker det ud fra et børneperspektiv. Er der fx tilstrækkeligt mange voksne på arbejde i de timer, hvor børnene har brug for det, eller er arbejdsplanen lagt ud fra de voksnes behov?
- Hvordan fordeles rollerne i hverdagen. Er det fx aftalt, hvem der har rollen som ”flyver” morgen og eftermiddag, så en eller flere andre kan fordybe sig i samværet med børnene, mens flyveren siger goddag og farvel og taler med forældre?
- Er der aftaler om, hvem der går på legepladsen, mens en anden passer garderoben, og en tredje skifter bleer?
- Er der afsat tid til stuemøder, til forberedelse og til faglig udvikling?

"Jacob Holms Minde var ikke en daginstitution, hvor børnene led overlast. Men det var en institution med svag faglighed, og det er imponerende, hvor meget der er løftet på relativt kort tid," siger Heidi Karina Stephensen, som er pædagogisk konsulent.

Erfaringen viser nemlig, at der ofte bruges for meget tid på at forhandle om, hvem der gør hvad i løbet af dagen, og at den pædagogiske faglighed drukner undervejs. Erfaringen viser også, at uafklarethed omkring roller og opgaver nemt skaber gnidninger i krogene, frustration og opgaver, der ikke bliver løst.

BUF og LFS stiller op og støtter i processen. Men det helt afgørende i 5-ugers-kuren er, at det er medarbejderdrevet, og at det er personalegruppen selv, der skaber en ny og mere tydelig organisering, der tager afsæt i børnenes behov.

Jan Hoby, næstformand i LFS, er en af kræfterne bag 5-ugers-kuren, og han understreger, at der ikke er tale om tryllestøv, der virker på stedet.

"Det kræver, at medarbejderne lægger den indsats, det kræver. Men hvis det sker, er erfaringen, at det at få styr på strukturen frigiver energi til at være innovativ og kreativ. Det, vi også ser i processerne, er, at personalegruppen undervejs får øvet sig i at give og modtage feedback – både negativ og positiv – for man er nødt til at tale om tingene undervejs. Og det sparker igen vejen åben for faglig udvikling," siger Jan Hoby,

Tankegangen bag 5-ugerskuren bygger både på praksiserfaringer og på Pionerprojektet, som var et forskningsprojekt, der kørte i årene 2009 til 2013.

blemer og uløste opgaver bare kommer til at ligge og vente."

Fra handleplan til udvikling

Medarbejderne på Jacob Holms minde manglede ikke bare et fælles sprog for, hvem der skulle hente madvogn og hjælpe i garderoben.

Der manglede også et sprog for den pædagogiske praksis. Det var en stærkt medvirkende grund til, at institutionen var på pædagogisk handleplan. Derfor var det også en del af den forandringsproces, der skulle ske, og Camilla Amalie Mathiesen har oplevet, at 5-ugers-planen hjalp processen på vej.

"Vi ved, hvem der kan fordybe sig med børnene, mens en anden klarer det praktiske. Det gør det hele meget mere overskueligt, og vi kan mærke på børnene, at de også har fået mere ro."

"Vi fik en masse øvelse i at sparre med hinanden, og jeg kan tydeligt mærke forskel. Der er blevet sat ord på nogen af de udfordringer, der var, og undervejs er vi simpelthen blevet mere reflekterede.

Peter Beliath begyndte oprindeligt i institutionen som medhjælper i 2011 og er siden blevet uddannet som pædagog. For ham har omvæltningen været helt tydelig.

"Det har betydet rigtig meget. Man kan ikke udfolde sin faglighed uden struktur, så bliver det en pærevælling. Lønnen som pædagog er jo ikke høj, så hvis fagligheden heller ikke er høj, så tror jeg, at jeg har fantasi til at bruge min tid på noget andet. Ligesom en tømrer har en faglig stolthed, så har vi det jo også." ●

Fastholde fagligt fokus

Katrine Kloster har været tilknyttet Jacob Holms Minde som kompetencepædagog siden efteråret 2020, og hun kan tydeligt mærke, hvordan refleksionsniveauet er højnet.

”Medarbejderne er gennem den her proces blevet så trygge ved hinanden, at de tør sætte ord på nogle helt andre pædagogiske overvejelser end tidligere. Man flytter selvfølgelig ikke alting på fem uger, og en struktureret rollefordeling kan ikke stå alene, men de kan være med til skabe rum for de faglige diskussioner. Denne plan er et godt supplement til kompetencepædagoger, støttepædagoger og ressourcetraaer. Det betyder også alverden, at stuemøderne bliver prioriteret, og at de har et fagligt indhold,” siger Katrine Kloster.

Den seneste tilsynsrapport fra eftersommeren 2021 viser da også, at Jacob Holms Minde har løftet kvaliteten betydeligt og i dag ikke har anmærkninger om, at der er behov for nye indsatser.

”Nu handler det om forankring af de gode ting og om hele tiden at genbesøge det, der er vigtigt.”

Aldrig i mål

Leder Eva Mikkelsen understreger, at arbejdet slet ikke er slut.

”Nu handler det om forankring af de gode ting og om hele tiden at genbesøge det, der er vigtigt. Det er et fast punkt på stuemøder og personalemøder, at vi kigger på strukturer og roller, og vi er ret aktive, hvad angår at reflektere over den pædagogiske praksis. Man skal altid være i udvikling,” siger Eva Mikkelsen, som fortæller, at medarbejderne blandt andet er begyndt at videofilme hinanden i pædagogiske situationer, som bagefter bruges til fælles sparring.

Og det ville slet ikke kunne have ladet sig gøre for et år siden, mener pædagogisk konsulent Heidi Karina Stephensen.

”Der var ikke den gensidige tryghed til det, og der var heller ikke det pædagogiske sprog. Det er der i dag, og det er faktisk ret vidunderligt at opleve. Jacob Holms Minde er på mindre end et år gået fra at være en fagligt svag institution til at være en vel-fungerende institution med god udvikling og med en medarbejdergruppe, der oplever, at de trækker i samme retning og har et fælles værdigrundlag,” siger Heidi Karina Stephensen. ●

Nu er d til pæd

I dag oplever jeg en personalegruppe, som kan se vigtigheden af, at de tager ansvar for den faglige udvikling. Motivationen er blandt andet, at de kan se den positive effekt på børnene, siger klyngeleder Charlotte Mauritzen.

Jacob Holms Minde er del af klynge G på Amager, hvor Charlotte Mauritzen er klyngeleder. Og hun kan helt konkret se og høre en forskel, når hun er i enheden.

”Stemningen er helt anderledes. I dag kan man høre grin og snak fra personalestuen, hvis man kommer forbi på et tidspunkt, hvor der holdes pause, og personalet er begyndt at være aktivt deltagende på personalemøderne. Sådan var det ikke altid før i tiden. Der manglede en følelse af arbejdsfællesskab og en fælles pædagogisk retning og forståelse,” siger Charlotte Mauritzen.

Hun beskriver en personalegruppe, der grundlæggende havde gode intentioner, men som på grund af flere lederskift var holdt op med at tage et ansvar for den pædagogiske hverdag og udvikling og bare passede deres egen hverdag på stuerne.

”Vi har i processen omkring 5-ugersplanen inddraget personalegruppen og har lagt en masse ansvar ud, og det har haft en helt afgørende effekt. Når man selv bliver sat til at tilrettelægge hverdagen og lave en arbejdsplan, der fungerer, får man indblik i maskinrummet. Det betyder, at man føler et ansvar for, at tingene også kommer til at virke. Sidelø-

er blevet plads agogik

bende er der så også opstået et meget større arbejdsfællesskab,” siger Charlotte Mauritzen.

”Når alle ved, hvad de skal gøre, bliver der pludselig plads til at tale om pædagogik.”

Tid og tryghed

Der er gennem årene lavet diverse indsatser i forhold til kulturen og arbejdsmiljøet i Jacobs Holms Minde, uden at det har skabt grundlæggende forandringer. Når det denne gang er lykkedes, skyldes det ifølge Charlotte Mauritsen kombinationen af et heldigt ledermatch og et godt og tæt ledelsessamarbejde mellem pædagogisk leder og klyngeleder. Det har også været af afgørende betydning med støtte fra den pædagogiske konsulent samt fokus på dagligdagens strukturer og organisering.

”Det har været guld værd at få styr på organisationen, for når alle ved, hvad de skal gøre, bliver der pludselig plads til at tale om pædagogik. Eva Mikkelsen har desuden været god til at støtte op om processen; hun har givet medarbejderne den tid, de skulle bruge til at udvikle, og hun har skabt tryghed,” siger Charlotte Mauritzen, der peger på en helt tredje faktor, der har haft betydning.

”Det blev ret hurtigt tydeligt for medarbejderne, at børnene trives og udviklede sig positivt, fordi der var mere ro i hverdagen. Det har også været en væsentlig motivationskraft.” ●

”I dag kan man høre grin og snak fra personalestuen, hvis man kommer forbi på et tidspunkt, hvor der holdes pause. Sådan var det ikke før i tiden,” siger klyngeleder Charlotte Mauritzen.

ET STED FOR LIGESI

Pulsen har en café, hvor man kan slappe af eller sludre med andre. Der bliver både langet kaffe og vittigheder over disken.

NDEDE

I en smuk gammel præstebolig i hjertet af Københavns gamle Latinerkvarter ligger kulturhuset Pulsen. Huset er et fritids – og netværkstilbud for københavnske borgere over 18 år med autismespektrumforstyrrelser og udviklingshæmning.

Når man går ind ad den tunge grønne port tæt på Sankt Petri Passage, møder ens blik en gård med plads til en lille fest. På en snor hænger små lamper, der kan lyse gården op en lun sommeraften.

Denne dag er hyggen og snakken dog indenfor. I kulturhuset Pulsen er de første gæster ankommet. Nogle sidder og slapper af med en kop kaffe. Andre er ved at forberede sig til eftermiddagens brætspilsaktivitet og en gruppe sidder koncentreret bøjet over papir med blyant, imens en underviser opmærksomt instruerer dem i at tegne.

"Brugerne, der kommer her, kan godt lide, at der er en aktivitet og en plan for, hvad de skal her. Det har de nok mere end andre brug for," siger Klaes Lundkvist Mosen. Han er netværksmedarbejder i Pulsen.

To typer af gæster

En skærm, som giver et overblik over dagens aktiviteter, lyser op på en væg. Gennem en app kan alle brugere se, hvad man kan lave i Pulsen lige netop den dag. Man kan også tilmelde sig dagens aftensmad, som koster 40 kroner.

"Det fungerer rigtig godt, at brugerne kan se, om der er andre brugere her, som de kender," fortæller Klaes Lundkvist Mosen.

Pulsen er et kulturhus, der er målrettet brugere, der ligger på autismspektret eller som har udviklingshæmning. Der er dog dage i løbet af ugen, hvor det kun er borgere på autismspektret, som bruger Pulsen.

"Vi ser flere og flere, som får en autismediagnose og færre og færre, som har udviklingshæmning. Den udvikling ople-

ver vi også i Pulsen, hvor flere og flere af vores gæster ligger på autismspektret," siger Klaes Lundkvist Mosen.

Et fleksibelt pædagog-arbejde

Pulsen har åbent både i dag- og aften-timerne, så Klaes Lundkvist Mosen og hans kollegaer har skiftende arbejdstider. Han har i løbet af en uge både dag – og aftenarbejde. Her arbejder fem faste pædagogiske medarbejdere.

"Pædagogfaget er jo ikke særligt fleksibelt, men Pulsen er en fleksibel arbejdsplads i kraft af de mange forskellige typer af opgaver, aktiviteter og arrangementer. Vi holder både fredagsbare og fester," siger han.

Når Klaes Lundkvist Mosen møder ind på en aftenvag, så starter han dagen ved 13-tiden. Han tjekker mails på kontoret ▶

- ◉ og ordner administrative opgaver, før han stoler ned i caféen og gør klar til at modtage de første gæster, som begynder at dukke op fra omkring klokken 14.

Heavy-metal café og temafester

I dag skal Klaes Lundkvist Mosen vise en fyr og en ung kvinde rundt, som måske gerne vil begynde at bruge Pulsen. Ved indgangen til husets café hænger en IBG skærm.

"Her kan man se, hvad man kan lave i Pulsen i dag. Man kan også tilmelde sig aftensmad," forklarer Klaes Lundkvist Mosen til Max og Frederikke, som han viser rundt.

Klaes Lundkvist Mosen leder Frederikke og Max op ad den store trappe, imens han fortæller om de muligheder, som Pulsen giver.

Huset har efterhånden en velvoksen udsmykningsamling, der blandt andet bliver taget i brug til Halloween, og stedet lægger også rum til for eksempel heavy-metal-fredagsbarer.

"Man skulle ikke tro, at vores brugere er til hård musik eller til at blive skræmt i rum bag døre, hvor de ikke ved, hvad gemmer sig. Men vi oplever at festerne og fredagsbarerne er en stort tilløbsstykke," siger Klaes Lindkvist Mosen.

Aktiviteter er nøglen

Over cirka 500 kvadratmeter giver huset plads til både gamerrum, en café, sofa-stue, biograf, køkken, makeuprum og plads til, at man kan låne et rum til at tale med sin kontaktperson, holde en bogklub, en tegnegruppe eller vil spille et spil med andre. Huset har også et massagerum, hvor brugerne kan købe 25 minutters massage for 25 kroner.

"Hvis man ikke er interesseret i de aktiviteter, som vi har i løbet af ugen, så kan man også komme til nogle af de lidt større begivenheder, som vi har. Vi har for eksempel haft Jakob Stegelman fra

"Vi prøver hele tiden at arbejde med en balance, så her ikke bliver for kommunalt. Pulsen er det bedste sted at træne, hvordan det også er at være ude i det omgivende samfund."

Klaes Lundkvist Mosen,
Netværksmedarbejder i Pulsen

Gennem blandt andet tegneundervisning er det muligt at dyrke sin kreative side i Pulsen.

Troldspejlet forbi for at holde foredrag. Der var legende-stemning i luften, og det var noget, som mange af vores brugere syntes, var spændende," fortæller Klaes Lundkvist Mosen.

Fra akupunktur til gaming

Klaes Lundkvist Mosen byder på en sodavand, og Max og Frederikke har mulighed for at stille spørgsmål. Klokken er efterhånden ved at være kvart over fire, og aktiviteterne i huset er så småt begyndt at gå i gang. På husets første sal får en gæst øreakupunktur, og en gruppe kvinder har samlet sig i sofaerne med te bag en lukket dør for at tale om

"Vi ser flere og flere, som får en autismediagnose og færre og færre, som har udviklingshæmning. Den udvikling oplever vi også i Pulsen, hvor flere og flere af vores gæster ligger på autismspektret."

Klaes Lundkvist Mosen,
Netværksmedarbejder i Pulsen

Det er muligt at komme og besøge Pulsen for at finde ud af, om stedet kunne være noget for én. På billedet ses Max og Frederikke, der er i Pulsen for første gang for at snuse til stedet.

den aktuelle bog i deres bogklub. I løbet af ugen kan man blandt andet også deltage i computerspilscafé, dansehold, Stines makeup-salon, mangategning og madlavning.

”Vi har mulighed for at hyre undervisere, som kan lave aktiviteter indenfor det, som vores brugere interesserer sig for,” forklarer Klaes Lundkvist Mosen. Derfor er der dage, hvor Klaes Lundkvist primært har rollen som tovholder.

”Aktiviteterne bliver interessante for vores gæster at deltage i, når vi også kan hyre fagmedarbejdere, fordi det simpelt hen højner niveauet. Jeg synes, at det fungerer rigtig godt,” siger han.

Peer to peer undervisning

Pulsen har også lagt en strategi for at få de gæster, der har særlige interesser eller evne til at undervise andre gæster med den samme interesse. Det man i fagsprog kalder peer to peer undervisning.

”Det giver os et større økonomisk råderum, at vi ikke altid skal hyre undervisere ind til aktiviteten, og det giver også mening, at gæsterne bidrager,” siger Klaes Lundkvist Mosen.

I dag bliver brætspilsgruppen ledet af Martin. Han er selv på autismespektret og

”Når folk kommer her, så møder vi dem, som de er. Vi har ikke mulighed for at læse deres journaler eller blander os i deres gøren og laden. Vi hjælper selvfølgelig gerne, hvis de for eksempel har mistet deres dankort og har brug for hjælp til at spærre det, men ellers så hjælper vi egentlig bare gæsterne med at bruge husets aktiviteter og snakker med dem om, hvad de har lyst til om.”

Klaes Lundkvist Mosen, Netværksmedarbejder i Pulsen

har brugt Pulsen i en måneds tid. Han er oprindeligt uddannet skolelærer.

”Det, der er fedt ved at komme her og spille i stedet for at spille for eksempel over nettet, er, at det er med ligesindede. Man kan hjælpe hinanden. Jeg kan godt have svært ved at forstå, hvis folk ikke er direkte, og her er der mange, der har det på samme måde,” siger han.

Et sted at øve sig

Da Klaes Lundkvist Mosen har sagt farvel til de to unge personer, som han har vist rundt, bruger han eftermiddagen på at betjene baren i caféen. Her har man mulighed for at købe espresso-kaffe, slik og sodavand ligesom på en café ude i byen. Personer på autismespektret har typisk sanseforstyrrelser og bliver let overstimu-

lerede, men i Kulturhuset Pulsen er der både udsmykkede vægge og musik, der kører i baggrunden.

”Vi prøver hele tiden at arbejde med en balance, så her ikke bliver for kommunalt. Pulsen er det bedste sted at træne, hvordan det også er at være ude i det omgivende samfund,” siger Klaes Lundkvist Mosen.

I forhold til de sanseforstyrrelser som personer på autismespektret ofte er plaget af, så gør Klaes Lundkvist Mosen sig også nogle tanker, når han eksempelvis viser folk rundt.

”Jeg vil jo gerne fortælle en masse, men jeg er ret opmærksom på at gøre det på en stille og rolig måde, så jeg ikke overvælder folk,” siger han. ▶

Aktiviteterne i Pulsen bliver nogle gange ledet af brugerne. Brætspilsgruppen står Martin nogle gange for. Han er selv på autismespektret og har brugt Pulsen i en måneds tid. Han er oprindeligt uddannet skolelærer.

Et frirum

Pulsen er et populært sted. I løbet af en måned kan helt op til 1000 brugere benytte huset. Tallet dækker over en del gengangere, men ikke desto mindre er der rigtig mange, som bruger Pulsen.

”Engang kunne jeg navnene på alle brugere, men det kan jeg ikke længere,” siger Klaes Lundkvist Mosen.

Nogle af de personer, som kommer i Pulsen, bor på bosted eller i beskyttet bolig. Men modsat personalet på de institutioner, som nogle af Pulsens brugere er tilknyttet, så går Klaes Lundkvist Mosen og hans kollegaer ikke ind i behandlingen af Pulsens brugere.

”Det der er fedt ved at komme her og spille i stedet for at spille for eksempel over nettet, er, at det er med ligesindede. Man kan hjælpe hinanden. Jeg kan godt have svært ved at forstå, hvis folk ikke er direkte, og her er der mange, der har det på samme måde.”

Martin, bruger af Pulsen

Hver aften klokken 18 er det muligt at købe et måltid hjemmelavet mad i Pulsen. Aida Plass og Inga Motevali står for serveringen denne aften.

”Når folk kommer her, så møder vi dem, som de er. Vi har ikke mulighed for at læse deres journaler, og vi blander os ikke i deres gøren og laden. Vi hjælper selvfølgelig gerne, hvis de for eksempel har mistet deres dankort og har brug for hjælp til at spærre det, men ellers så hjælper vi egentlig bare gæsterne med at bruge husets aktiviteter og snakker med dem om, hvad de har lyst til om,” siger han. ●

En diagnose kommer ikke alle ved

Af hensyn til Pulsens brugeres privatliv nævner vi kun interviewpersonerne ved fornavn.

LFS-Nyt har indhentet tilladelse til at bruge fornavne og til at tage billeder.

Pulsen har et gamerrum, hvor der er åben computercafé. Her sidder Qassem og spiller Over Watch, som er et onlinespil.

Kultur der dur for mennesker med handicap

Over tusind mennesker mødes onsdag den 17. august til det traditionsrige arrangement Kultur der Dur, som er en festival for mennesker med handicap og alle andre, der har lyst til en dag med musik og underholdning.

Kultur der Dur foregår i Gentofte Sports-park og strækker sig over tidsrummet 11 til 18, hvor der bydes på et festfyrværkeri af navne, som er kendte for at kunne skabe en fest.

Sweethearts, Danmarks festorkester nummer et, åbner musikprogrammet med den farverige Pernille Højmark i front. Senere går Kim Larsen Jam på scenen med et bredt repertoire af både Gasolins og Kim Larsens populære sange, mens Rocazino lukker og slukker festivalen med klassikere som "Rider Lykke" og "Elsk mig i nat". Jørgen De Mylius lægger også vejen forbi og styrer publikum igennem

sin musikquiz med masser af Grandprix-numre. I løbet af dagen gæster også forskellige brugerbands festivalscenen.

Traditionen tro vil der være boder med salg af mad, drikke, genbrugsting, brugskunst, keramik, glaskunst og andet håndværk fremstillet af mennesker med handicap.

Priser og vindere

Gentofte og Gladsaxe Kommune står bag festivalen, som er arrangeret med hjælp fra Brøndby og Herlev kommuner.

Det er Gladsaxe Kommunes borgme-

ster, Trine Græse, der åbner festivalen og overrækker årets Kultur der Dur-pris, som gives til en eller flere personer, der har ydet en særlig indsats eller opnået flotte resultater med at skabe fælles kultur og ligestilling for mennesker med handicap.

Gentofte Kommunes borgmester, Michael Fenger, overrækker præmier til vinderne af en plakatkonkurrence, hvor borgere fra forskellige sociale tilbud har konkurreret om at lave illustrationer til plakaten og programmet for Kultur der Dur. ●

Det praktiske

Billetterpriser ved forsalg (frem til d. 10. august):

Voksne: 250 kr. Børn 5-15 år: 120 kr. Børn til og med 4 år: Gratis.

Billetsalg: Staben, Kellersvej 16, st., 2860 Søborg. Telefon 3957 3361.

Ved EAN-betaling: Skriv til Trine Birk Rathje på handicaptillbud@gladsaxe.dk med oplysning om antal billetter, adresse, telefonnummer, CVR-nummer og EAN-nummer.

Billetterpriser ved indgangen:

Voksne: 300 kr.

Børn 5-15 år: 150 kr.

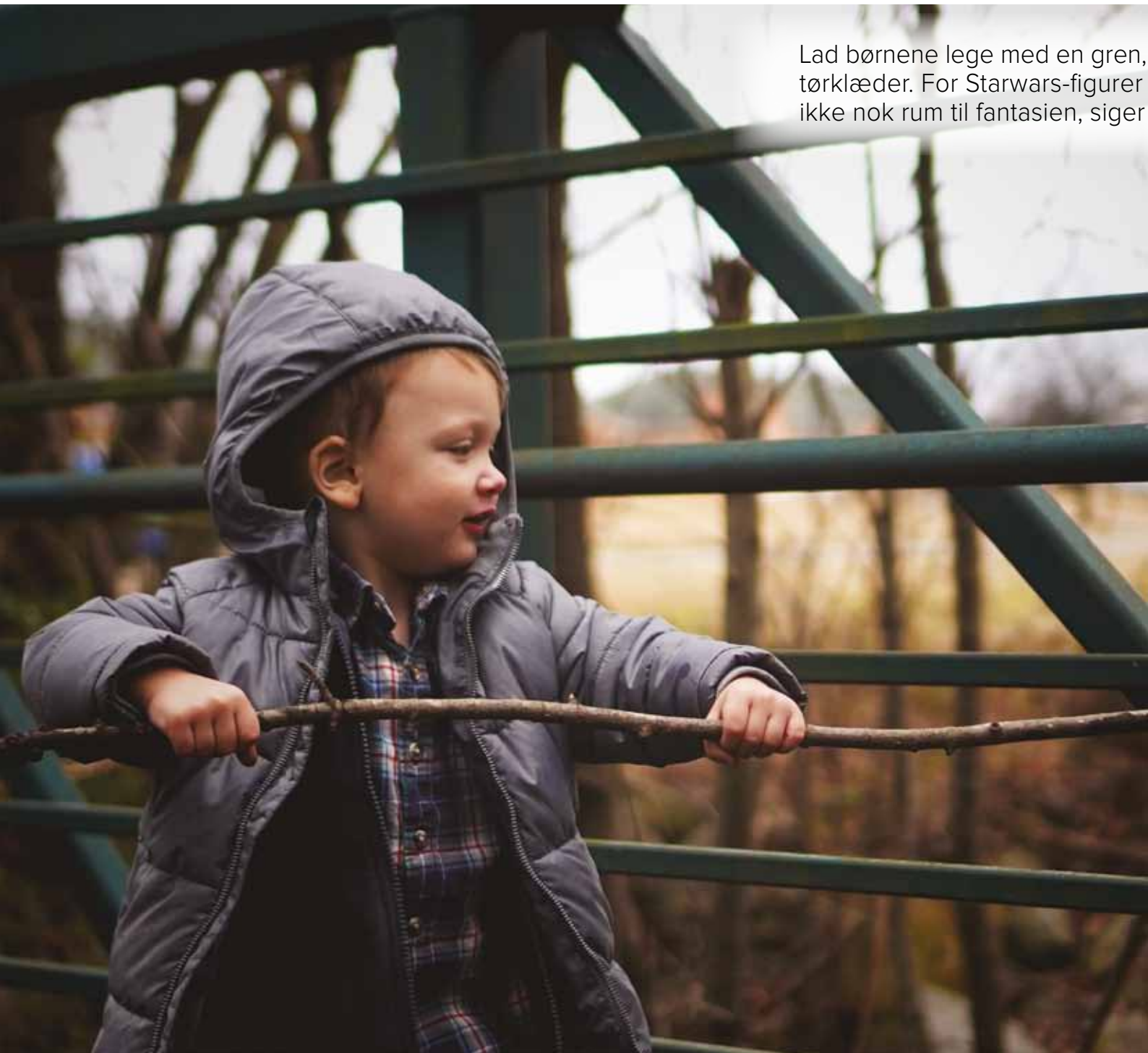
Børn til og med 4 år: Gratis.

Følg Kultur der Dur på <http://www.facebook.com/kulturderdur>

Kultur der dur i i Gentofte Sports-park. Festivalen er tilbage efter en ufrivillig coronapause.

Legetøj skal være redskab for fantasie

Lad børnene lege med en gren, tørklæder. For Starwars-figurer ikke nok rum til fantasien, siger

n

farvede æg eller chiffon- og Frost-dukke overlader bekymret legetøjsforsker.

Starwars-figurer, Frost-dukke, en samlefigur med et defineret slut-produkt. Listen over flot og farvestrålende legetøj er uendelig, men forskere over hele verden er bekymrede. For legetøj som er en del af et univers, børnene kender fra tv og bøger overlader ikke rum til fantasien. Resultatet af legene bliver derefter: Børnene er Spiderman, præcis som de kender ham fra tegneserien, og legen er dermed overfladisk.

Legeforsker Lars Geer Hammershøj er i gang med flere legekunst-projekter sammen med pædagoger og legekunstnere. Sammen udforsker de legen, og børnenes fantasi er i spil, når de forvandler en simpel bøjle til en ørering, en hammer og en guitar.

”Et barn dannes, når det bruger sin fantasi til at skabe et univers, hvor det bliver til noget andet eller en anden. Det bekymrer mig og andre legeforskere over hele verden, når legene bliver overfladiske, for så kan barnet have sværere ved at mestre at gå ind i nye verdener, siger Lars Geer Hammershøj og fortsætter:

”Børn skal indgå i nye sammenhænge gennem hele livet: De skifter stue i børnehaven, de rykker op i skolen, de skal deltage i fritidsaktiviteter. Det handler om at blive en del af større verdener, og det gør børn erfaringer med, når de leger og forestiller sig at være i en større fantasi-verden.”

Tilbage til forfædrenes leg

Når Lars Geer Hammershøj er sammen med pædagoger på legekunst-projekterne hører han, at også de er bekymrede for den overfladiske leg, og at de i højere grad end tidligere oplever, at børnene ødelægger deres legetøj.

”Måske siger legetøjet dem ikke så meget. For når de selv har kreeret et stykke legetøj, så passer de i den grad på det,” siger han og tilføjer:

”Det skal ikke forstås sådan, at det er entydigt negativt at have legetøj, hvis funktion er defineret på forhånd. Hvis barnet har en rød brandbil, kan fantasien sagtens foregå uden om det stykke definerede legetøj. For hvor brænder det, og hvem er i knibe? Og omvendt kan selv modellervoks være begrænsende, hvis man har lært, at man altid leger med det på en bestemt måde. Det handler om at kigge på barnet og tænke ind, at barnet skal have rum til at bruge sin fantasi,” siger han.

”Det bekymrer mig og andre legeforskere over hele verden, når legene bliver overfladiske, for så kan barnet have sværere ved at mestre at gå ind i nye verdener.”

Legede mere i stenalderen

Tager vi en tur tilbage i tiden, så tyder nyere forskning på, at vores forfædres børn var mere legende end vores. Før vi blev bønder, var menneskeheden jægersamlere, og meget tyder på, at børn legede stort set hele deres vågne tid. Og dengang var der som bekendt ikke nogen universer kendt fra tv.

”Børn har altid elsket at bruge deres fantasi og lege, at tingene er noget andet, end de er. Pinde er enormt gode. For pinden kan sagtens minde om halsen på en hest, og den kan være et gevær. Der kan samles flere pinde, og de kan blive til en hule, man kan flyve på pinden, og det er bogstaveligt talt kun fantasien, der sætter grænser. Det giver mulighed

- for dannelse gennem leg, fordi barnet her erfarer, at verden er større, end det troede,” siger Lars Geer Hammershøj.

Open-ended legetøj

En ny tendens som understøtter den fantasifulde leg spirer rundt omkring i verden. Begrebet hedder open ended legetøj.

Det er legetøj, som er designet til ikke at have et bestemt formål, og som kræver, at barnet bruger sin fantasi for, at det giver mening i legen.

”Inden for forskningen i design af legetøj er open-ended legetøj det nye sort. Jeg kan ikke lade være med at smile, for i virkeligheden findes der allerede masser af open-ended legetøj, for eksempel ude i naturen. Det handler også om, om vi har lyst til at have tørrede pinde og sten liggende indenfor i vores hjem og i institutionerne,” siger Lars Geer Hammershøj.

Pædagog mærker efterspørgslen

Også i Danmark har tendensen vundet indpas. Karina Young er tidligere vuggestuepædagog, og da hun og hendes mand selv blev forældre tog interessen for legetøj fart. De startede legetøjsbutikken Fri Trolderi. I dag rummer deres webshop udelukkende open-ended legetøj.

Karina Young peger dog på, at open ended legetøj i begyndelsen kan kræve noget af de voksne.

”Hvis et barn er vant til altid at lege med legetøj, der ligner noget bestemt, så kan open ended legetøj kræve guiding. Ellers kan barnet gå i stå og have svært ved at se andet end nogle runde kugler, flade brikker eller et tørklæde. Jeg oplevede det selv med vores ældste datter, som først fik denne type legetøj introduceret i tre-års alderen. Det var, og er, lidt sværere for hende end vores yngste, som aldrig har leget med andet,” siger Karina Young. ●

Kom let og billigt i gang

Legeforsker Lars Geer Hammershøj giver sine bud på legetøj, der støtter børnenes fantasi.

Chiffon-tørklæder: ”De er billige og mulighederne er uendelige. Man kan slås med dem, de kan samles, så de ligner blomster, eller de kan fungere som kapper. Man kan få dem til at dale ned fra himlen og sætte dem på som haler, som de andre skal fange, eller man kan lave en forbindelse til armen.”

Rasleæg: ”Det er et musikinstrument, men man kan også gemme det og lege, det er et æg eller en skat.”

Pinden: ”Pinden er en hest, et gevær, man kan flyve på den, man kan bygge huler med pinde, de kan stables og tælles”.

Plakatrør: ”Et plakatrør bruges let som kikkert, sværd, et tårn eller et instrument.”

NOTER

FH VIL HAVE SKÆR

Københavns Kommune

har lavet arbejdsklausuler, der betyder, at kommunen ikke må bruge udbydere, der udfører social dumping, og kommunen har en kontrolenhed, der følger op.

Men når man ser på Danmark som helhed, er forholdene helt anderledes. Den offentlige sektor køber hvert år varer og tjenesteydelser for hele 380 mia. kroner, og en del af de mange skattekroner havner hos firmaer, der underbyder danske løn og arbejdsvilkår – ofte udenlandske firmaer. De dårlige vilkår breder sig på trods af, at langt

SOLRIGT GENSYN TIL 1. MAJ 2022

Solen smilede til 1. maj fejringen i LFS, som endelig kunne gennemføres efter to år i skyggen af corona. Formiddagen blev fejret med taler, musik og fællessang. og Øgle Gøglerne underholdt til glæde for både store og små, inden hele flokken fulgtes til Fælledparken med fannerne forrest.

PET UDBUDSLOVEN

de fleste offentlige myndigheder – kommuner, regioner og statslige institutioner – har arbejdsklausuler. Problemet er, at de ikke bliver håndhævet og kontrolleret.

Derfor er det nødvendigt, at politikerne strammer markant op på udbudsloven. Det mener formand for Fagbevægelsens Hovedorganisation, Lizette Risgaard. En opdatering af udbudsloven forhandles netop i denne tid på Christiansborg, og inden længe fremsætter regeringen forslag til ændring af loven.

”Udbudsloven skal revideres og her skal regeringen og Folketingets partier sikre, at danske lønmodtagere ikke fortsat skal opleve, at deres skattekrone ender i lommen på udenlandske selskaber, der underbetaler deres ansatte, ser stort på arbejdsmiljø og skattebetalinger med den konsekvens, at dygtige og ordentlige virksomheder og deres ansatte forbigås, fordi andre byder sig til med kunstigt lave priser,” siger hun.

MÅ I HÆNGE FOTOS OP?

Hvad skal man huske, hvis man sætter fotos af børn på garderoberne og på opslagstavlen? Datatilsynet har lavet en tjekliste til daginstitutioner og dagplejere, så man kan være sikker på at overholde reglerne om databeskyttelse (GDPR). Tjeklisten kan hentes på datatilsynet.dk

KALENDER

23. maj

Generalforsamling
almen
ledersektion
8.30 – 12.30
IDA konferen-
cecenter

MADRO. Foredrag
ved Anne Elsoe
18.00 – 20.00
LFS sal A
Tilmelding:
www.lfs.dk/15250

1. juni

Møde for
legepladsansatte
18.00 – 20.00
LFS sal A

27. juni

Hoved-
bestyrelsesmøde
9.30 – 16.00
LFS sal A

Bestyrelsesmøde
almen
ledersektion
12.30 – 15.30
LFS sal D

30. maj

Hoved-
bestyrelsesmøde
9.30 – 16.00
LFS sal A

3. juni

Faglig fredagsbar
i LFS
16.00 – 20.00
LFS sal A/gården

22. juni

Almen-
bestyrelsesmøde
8.30 – 15.30
LFS sal A

Ledersektions-
årsmøde
Specialområdet
15.00 – 21.00
LFS sal A

31. maj

Foredrag om
tilsyn for ledere
og pædagoger i
dagplejen
9.00 – 11.00
LFS sal A
Tilmelding:
www.lfs.dk/15344

2. juni

Foredrag ved Gry
Jexen: Kvinde
kend din historie
18.00 – 20.00
LFS sal A
Tilmelding:
www.lfs.dk/15047

10. juni

Special-
bestyrelsesmøde
9.00 – 15.00
LFS sal A

Sommerfest for
tillidsvalgte
14.00 – 22.00
LFS sal A/gården
Tilmelding:
www.lfs.dk/15317

17. juni

Dagleje-
bestyrelsesmøde
8.30 – 13.30
LFS kantinen

24. maj

Almen-
bestyrelsesmøde
8.30 – 15.30
LFS sal A

Generalforsamling
ledersektionen for
dagplejeledere og
souschefer
11.15 – 12.00
LFS sal A

LFS koret øver
torsdage mellem
kl. 18.00 – 20.00 i
kantinen i LFS.
Er du ikke allerede
med i koret, men
har lyst til at synge,
kan dette sagtens
lade sig gøre.
Kontakt Lisbeth
Waidtløw på
lisw@foa.dk

SØGER DU NYT JOB?

Bemærk, at flere kommuner slår ledige stillinger op på www.lfs.dk/13362. Tilmelder du dig vores elektroniske nyhedsbrev, får du jobopslag som mail eller sms. Find tilmelding på forsiden af www.lfs.dk

Udgivelsesplan 2022

Nummer	Deadline	Udgivelsesuge
5/2022	16. juni	26
6/2022	11. august	34
7/2022	8. september	38
8/2022	6. oktober	42
9/2022	3. november	46
10/2022	1. december	50

FOREDRAG FOR LEDERE OG PÆDAGOGER I DAGPLEJEN – OG GF FOR DAGPLEJE-LEDERE OG SOUSCHEFER

Dagplejeledere, souschefer og dagplejepædagoger i LFS inviteres til oplæg samt dialog med Birgit Stechmann om emnet: "Tilsynet i dagplejen, og hvordan arbejdet med den styrkede læreplan kan indgå i tilsynet". Birgit Stechmann er chefkonsulent i FOA i

afdelingen Fag og Politik og arbejder med blandt andet rammer og vilkår på dagplejeområdet. Det foregår tirsdag den 31. maj fra kl. 9.00 til 11.00 i sal A i LFS, Sorøgade 4 -6. Der serveres morgenmad.

Generalforsamling

Fra kl. 11.15 til 12.00 er der generalforsamling i Ledersektionen for dagplejeledere og souschefer samme sted. Tilmelding til temamødet skal ske via www.lfs.dk/15344

LFS Senior

Klubben for førtidspensionister – efterlønnerne og pensionister

Medlemsmøder:

Tirsdag den 24. maj kl. 10 fra Lyshøjsgårdsvej (Valby Station)

Skovtur til Sofiero i Helsingborg. Vi kører med bus til Sofiero, hvor rodo-dendronerne forhåbentligt blomster. Vi spiser på stedet og har derfor god tid til at nyde parken.

Betaling på 250 kr. for medlemmer og 350 kr. for gæster kan ske til Annie Mai på generalforsamlingen eller senest den 15. maj på bankkonto 5361 0687637.

Husk pas eller billedlegitimation. (Kørekort).

Onsdag den 24. august kl. 11 i LFS sal B på 2 sal

SOMMER-KOM-SAMMEN. Hvis vejret tillader det, spiller "MoonShiners" i gården i LFS. Gruppen spiller irsk, skotsk og amerikansk folkemusik, og vi får irsk kaffe til at byde en ny sæson velkommen i Seniorklubben.

(Der er elevator. Sal A er under ombygning.)

Ekstrature:

Tirsdag den 6. september. Tur til Immigrantmuseet i Farum

Vi mødes på Valby station, hvor vi tager linje B mod Farum kl. 10.08 med ankomst kl. 11. (Man kan også stå på

toget ved Nørreport kl. 10.20). Vi sætter os forrest i toget.

Immigrantmuseet er Danmarks første og eneste museum for indvandringens kulturhistorie. Gennem en mosaik af historier tages vi med på en rejse i fortællingen om 500 års indvandring i Danmark. Fra hollandske bønder på Amager i 1500-tallet og tyrkiske gæstearbejdere i 60'erne og 70'erne til nutidens fortællinger om flygtninge og kærlighedsimmigranter.

Vi slutter på cafeen ved siden af museet. Der er gratis adgang til museet.

Husk: Ekstrature betaler man selv.

lfs.seniorklub@gmail.com

LFS-arrangement: **Foredrag ved Rasmus Alenkær**

Inkluderende fællesskaber – mellem skole og fritid

Hvad er "inklusion"? Hvad er "inklusion" ikke?

Burde vi måske i stedet bruge det mere dækkende begreb "deltagelse"? Hvordan gør vi i praksis? Og kan vi lykkes med det tværfaglige samarbejde mellem skole og fritid?

Rasmus Alenkær er autoriseret pædagogisk psykolog, PhD, kognitiv terapeut og tidligere skolelærer, og så er han pioner på inklusionsområdet i Danmark, både som teoretiker, forsker, kritiker og praktiker.

Han holder foredrag i LFS torsdag d. 1. september, hvor han deler ud af sin viden, sine erfaringer og sine holdninger og giver et konkret og praksisrettet bud på, hvordan vi understøtter børns muligheder for at deltage i fællesskaber – og når vi skal samarbejde på tværs af skole og fritid.

Tid og sted

Rasmus Alenkær holder oplæg torsdag d. 1. september kl. 18.00 - 20.00 i LFS sal A. Indgang via porten i Sorøgade 4-6. Dørene åbnes kl. 17.00, og der vil være sandwich, vand, kaffe/the og kage til de tilmeldte.

Tilmelding via www.lfs.dk/15185

